

Asiantuntijalausunto

Julkinen

RISE/270/2025

7.2.2025

Eduskunnan lakivaliokunta

Asia: HE 204/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi

Rikosseuraamuslaitoksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi

Aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä on arvioitu kattavasti ehdotettujen lainsäädäntömuutosten vaikutuksia Rikosseuraamuslaitoksen työmäärään ja lisävankipaikkojen tarpeeseen. Rikosseuraamuslaitoksen lausuntokierroksella esittämät näkökohdat on huomioitu hallituksen esityksessä. Rikosseuraamuslaitos yhtyy hallituksen esityksessä esitettyyn johtopäätökseen siitä, että aserikosten rangaistusten ankaroittamiseen johtavat lainsäädäntöehdotukset johtaisivat toteutuessaan huomattavaan Rikosseuraamuslaitoksen työmäärän lisääntymiseen.

Rikosseuraamuslaitos pitää erittäin myönteisenä, että uusien vankipaikkojen ja niiden edellyttämän henkilöstöresurssin kustannukset sekä yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon vuosittainen menolisäys on huomioitu hallituksen esityksen taloudellisissa vaikutuksissa. Aserikoslainsäädännön uudistus edellyttää uusien vankipaikkojen rakentamista, sillä jo tällä hetkellä vankilat ovat yliasutettuina. Yhdestä uudesta vankipaikasta aiheutuu Rikosseuraamuslaitokselle alustavan arvion mukaan vuosittainen 120 000 euron pysyvä kustannus ja 42 300 euron kertaluonteinen perustamiskustannus. Kustannuksissa on huomioitu tarvittavat henkilöstöresurssit. Esityksessä todetaan, että ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanolle aiheutuvat pysyvät vuosittaiset kustannukset ovat noin 23 milj. euroa, mikä vastaa noin 192 vankipaikan lisäystä. Lisäksi hallituksen esityksessä huomioidaan uusien vankipaikkojen noin 8,1 milj. euron kertaluonteinen perustamiskustannus sekä yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon vuosittainen 113 900 euron menolisäys.

Aserikoslainsäädännön uudistuksen arvioidaan lisäävän vankien määrää 192 vangilla. Hallituksen esityksessä on huomioitu 192 vankipaikan lisäyksen kustannukset. Vankiloiden käyttöasteen tulisi olla 90 prosenttia, jotta vankilaturvallisuus ja työturvallisuus eivät vaarannu. Tämä huomioiden 192 vangin lisäyksen vuoksi tulisi rakentaa 213 vankipaikkaa. Tästä aiheutuisi Rikosseuraamuslaitokselle noin 25,6 milj. euron pysyvä vuosittainen kustannus ja noin 9 milj. euron kertaluonteinen perustamiskustannus. Näin tarkasteltuna vankipaikoista aiheutuva pysyvä vuosittainen kustannus olisi 2,6 milj. euroa korkeampi ja kertaluonteinen perustamiskustannus noin 0,9 milj. euroa korkeampi kuin mitä hallituksen esityksessä on arvioitu.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 22.10.2024 Rikosseuraamuslaitoksen lisärahoitusta aserikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen toteuttamiseksi. Lisärahoituksen ansiosta Rikosseuraamuslaitoksen on mahdollista selviytyä ehdotetuista lainsäädäntömuutoksista aiheutuvasta työmäärän ja vankipaikkatarpeen kasvusta.

Vankimäärä on kasvanut viime vuosina huomattavasti ja osin ennakoimattomasti. Vankimäärän arvioidaan kasvavan merkittävästi myös tulevina vuosin. Vankilat ovat vaikeassa yliasutustilanteessa jo tällä hetkellä. On tärkeää, että Rikosseuraamuslaitokselle osoitetaan vankien ja yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien määrään nähden riittävät resurssit niin perustoiminnan kustannusten, henkilöstön kuin vankipaikkojenkin osalta.

Pääjohtaja Anna Arola-Järvi

Yksikönpäällikkö Venla Salmi

